

بررسی تطبیقی ایده اولیه با محورهای اقتصاد مقاومتی

کمیسیون اقتصاد کلان، بازرگانی و نظام اداری

چکیده

برای شناخت ارتباط بین ایده های اولیه و محورهای اصلی اقتصاد مقاومتی لازم است با عنایت به اصول نظری حاکم بر اقتصاد مقاومتی، ارتباط بین ایده ها و محورهای اصلی اقتصاد مقاومتی شناسایی شود. در ادامه این ارتباط به تفصیل نشان داده می شود.

ایده شماره یک: مشارکت حداکثری فعال، مؤثر و مثرثمر آحاد جامعه در همه ی ابعاد و سطوح اقتصاد با تأکید بر ارتقاء نقش و جایگاه طبقات کم درآمد و متوسط.

ارتباط مفهومی بین این ایده و محورهای اقتصاد مقاومتی (ضوابط)

- ج: جلب مشارکت عموم مردم،
 د: جلوگیری از تعطیل شدن واحدهای تولیدی و کارخانه های کشور،
 ز: حداکثر کردن استفاده از امکانات و تجهیزات موجود در کشور.

پیام های استخراج شده از محور «ج» در ارتباط با ایده شماره یک

- ج-۱: برنامه ریزی برای گسترش حضور گروه های مختلف مردم در فعالیت های اقتصادی،
 ج-۲: واگذاری مدیریت سهام عدالت (عرضه شده تا زمان حاضر) به متخصصان با قید محدودیت افزایش بازده و سود این سهام از یک سو و پرداخت به هنگام سود سهام از سوی دیگر،
 ج-۳: ایجاد شبکه های تأمین مالی با مدیریت خصوصی برای تأمین نیازهای گروه هایی از مردم که مایلند فعالیت های کوچک خصوصی داشته باشند،
 ج-۴: اعطای بخشودگی مالیاتی به اشخاص حقیقی و حقوقی که بتوانند عامل افزایش بازدهی فعالیت های اقتصادی شوند. این کار باید بر اساس یک برنامه ی شفاف انجام شود.
 ج-۵: تقویت امکان حضور گسترده ی فعالان اقتصادی داخلی در مبادلات و تأمین نیازهای فعالیت های اقتصادی به صورتی که کمبود قطعات مورد نیاز ماشین آلات صنعتی از خارج به کمترین حد برسد و چرخه ی فعالیت متوقف نشود،
 ج-۶: تقویت سرمایه ی اجتماعی با هدف جلب همدلی عمومی برای بالا بردن قدرت مقاومت ملی در چارچوب ایجاد روحیه و انگیزه ی جهادی و تعادل اجتماعی برای بسیج تمام نیروها و امکانات کشور در مسیر شکوفایی اقتصادی و مقابله با تهدیدهای احتمالی گروه های متخاصم،
 ج-۷: شفاف سازی فعالیت ها و به هنگام سازی اطلاعات برای جلب اعتماد عمومی،
 ج-۸: تلاش در جهت ارتقای عدالت اجتماعی، ایجاد فرصت های برابر، توانمندسازی آحاد جامعه، بهبود فضای اطمینان بخش برای فعالان اقتصادی با هدف جلب بیشترین گروه مردم جامعه برای مشارکت در زندگی اقتصادی،
 ج-۹: اصلاح قوانین و مقررات در جهت رفع تبعیض بین بخش خصوصی و بخش های دولتی و شبه دولتی در وضعیت مشابه.

پیام های استخراج شده از محور «د» در ارتباط با ایده های اولیه

د- ۱: ایجاد امکان واگذاری مدیریت بنگاه های تولیدی عمومی، شبه دولتی و دولتی با قید شرط ادامه ی فعالیت بنگاه و پرداخت مزد و حقوق کارکنان در زمان های مقرر و بر اساس الگوی مشارکت مدیر در سود بنگاه. دولت باید تضمین بدهد که در صورت تحقق شروط ذکر شده در قرارداد، واگذاری قطعی بنگاه تولیدی را به مدیر یا مدیران برگزیده بر اساس یک الگوی شفاف و مشخص انجام دهد.

پیامهای استخراج شده از محور «ز» در ارتباط با ایده های اولیه

ز- ۱: شناسایی بنگاه هایی که به هر دلیل کالاهای سرمایه ای خود را نتوانسته اند در طول سال ها فعال نمایند. در این راستا لازم است طی یک برنامه ی سریع و دقیق، فهرست ماشین آلات و وضعیت آنها مشخص گردد،

ز- ۲: ایجاد شبکه های استفاده ی حداکثری از ماشین آلات موجود و انجام خدمت رسانی برون بنگاهی برای آن دسته از فعالان اقتصادی که محصولات تولید شده توسط آن ماشین آلات را نیاز دارند.

ایده شماره دو: خوداتکایی در تأمین نیازهای اساسی جامعه**ارتباط مفهومی بین این ایده و محورهای اقتصاد مقاومتی (ضوابط)**

ر: تقویت روحیه ی خودباوری و خوداتکایی،
 ذ: توجه به زندگی مردم جامعه.

پیام های استخراج شده از محور «ر» در ارتباط با ایده شماره دو

ر- ۱: جهت دهی رسانه ها به ویژه صدا و سیما به سمت سالم سازی فضای عمومی، گسترش فرهنگ استقامت و خودباوری و اطلاع رسانی صحیح و به موقع به مردم.

پیام های استخراج شده از محور «ذ» در ارتباط با ایده شماره دو

ذ- ۱: تأمین کالاهای اساسی و ضروری و برقراری امنیت غذایی و دارویی جامعه با هدف مقابله با کمبودهای نگران کننده در اقتصاد کشور از طریق مدیریت و برنامه ریزی برای تأمین به موقع کالاهای اساسی و ضروری و داشتن ذخایر راهبردی برای پوشش دادن به ضربه های احتمالی بیرونی،

ذ- ۲: مدیریت مصرف با هدف تأمین حداقل مصرف مورد نیاز تمام آحاد مردم،

ذ- ۳: گسترش پوشش تأمین اجتماعی برای حمایت از گروه های محروم جامعه و مبارزه با فقر.

ایده شماره سه: تجدید آرایش در مبادلات بین المللی و گسترش همکاری ها و مبادلات اقتصادی با کشورهای مورد نظر جهت فعال سازی کلیه ی ظرفیت های اقتصادی و نیروی انسانی کشور (گسترش ارتباطات تجاری)

ارتباط مفهومی بین این ایده و محورهای اقتصاد مقاومتی (ضوابط)

پایین آوردن درجه ی آسیب پذیری کشور در جریان مبادلات با خارج

پیام های استخراج شده از محور «ژ» در ارتباط با ایده شماره سه

- ژ- ۱: بازنگری در فهرست شرکای تجاری کشور به ترتیبی که رابطه ی تجاری با پیوندهای غیرتجاری همراه شود،
- ژ- ۲: جلوگیری از بالا رفتن درجه ی وابستگی کشور به یک شریک تجاری خاص به طوری که به آن شریک امکان تهدید داده شود،
- ژ- ۳: ساماندهی به ساخت مبادلات مالی همراه با مبادلات تجاری بین ایران و شرکای تجاری به شرحی که ایران بتواند با استفاده از ابزارهای کارآمد مالی، امکان ضربه پذیری اقتصاد کشور را در جریان ضربه های مختلف، به کمترین حد محدود کند.

ایده شماره چهار: پیش آهنگی دانش با طراحی و ساماندهی چرخه ی دانش - ثروت با تأکید بر تولیدات دانش بنیان

ارتباط مفهومی بین این ایده و محورهای اقتصاد مقاومتی (ضوابط)

ث: تأکید بر فعالیت های دانش بنیان.

پیام های استخراج شده از محور «ث» در ارتباط با ایده شماره چهار

- ث- ۱: اصلاح ساختار اقتصاد به سمت اقتصاد دانش بنیان با ویژگی های این اقتصاد،
- ث- ۲: پیگیری فعالیت های تحقیقاتی و تلاش برای اجرایی کردن دستاوردهای حاصل از این تحقیقات. در این راستا لازم است بودجه های تحقیقاتی ارزیابی شود و تحقیقات متکی به نوآوری از روش های مختلف تأمین مالی داشته باشد.

ایده شماره پنج: واکنش هوشمند، فعال، سریع و به‌هنگام و دارای توانمندی‌های آفندی در مقابل تحریم‌ها و فشارهای اقتصادی

ارتباط مفومی بین این ایده و محورهای اقتصاد مقاومتی (ضوابط)

- ب:** توانمندسازی و افزایش کارآیی مدیریت و نظام اداری،
د: جلوگیری از تعطیل شدن واحدهای تولیدی و کارخانه‌های کشور،
ز: حداکثرکردن استفاده از امکانات و تجهیزات موجود در کشور.

پیام‌های استخراج شده از محور «ب» در ارتباط با ایده شماره پنج

- ب-۳:** تغییر در نگرش به برنامه‌ریزی با اجرایی کردن نظام برنامه‌ریزی غلطان،
ب-۴: اصلاح نظام اداری کشور به ترتیبی که عوامل برانگیزنده‌ی افزایش کارآیی و توانمندی در آن شفاف شود و فعالان در دستگاه‌های اداری بتوانند در جریان کاری خود ترفیع برانزنده‌ی عملکرد خود را دریافت کنند. مدیران مسئول باید به ضرورت اجرای اقتصاد مقاومتی باور داشته باشند.

پیام‌های استخراج شده از محور «د» در ارتباط با ایده شماره پنج

- د-۲:** حمایت دولت برای به وجود آوردن امکان تشکیل شبکه‌های تولیدی و توافق بین بنگاه‌های مشابه از لحاظ تولید، با هدف جلوگیری از تعطیل کارخانه‌ها و بی‌کار شدن نیروی کار. در این الگوی مشارکتی لازم است نحوه‌ی مشارکت شفاف شود و دولت آمادگی داشته باشد که به بنگاه‌هایی که با استفاده از این نوع مشارکت توانسته‌اند از تعطیل شدن بنگاه خود جلوگیری کنند، بخشودگی مالیاتی ارائه نماید.

پیام‌های استخراج شده از محور «ز» در ارتباط با ایده شماره پنج

- ز-۲:** ایجاد شبکه‌های استفاده‌ی حداکثری از ماشین‌آلات موجود در کشور و انجام خدمت‌رسانی برون‌بنگاهی برای آن دسته از فعالان اقتصادی که به محصولات تولیدشده توسط آن ماشین‌آلات نیاز دارند.

ایده شماره شش: مدیریت مصرف و بهره‌وری حداکثری

ارتباط مفومی بین این ایده و محورهای اقتصاد مقاومتی (ضوابط)

- ب:** توانمندسازی و افزایش کارآیی مدیریت و نظام اداری،
خ: استفاده از حداکثر ظرفیت‌های تولید،
ذ: توجه به زندگی مردم جامعه.

پیام های استخراج شده از محور «ب» در ارتباط با ایده شماره شش

- ب- ۱: شفاف سازی ماهوی روش های گزینش مدیران کشور در دستگاه های اجرایی،
 ب- ۲: ارزیابی شفاف کارآیی مدیران بخش عمومی کشور و مقایسه ی آن با مدیران مشابه
 بخش خصوصی و مدیران مشابه دوره های پیش از خود،
 ب- ۴: اصلاح نظام اداری کشور به ترتیبی که عوامل برانگیزنده ی افزایش کارآیی و
 توانمندی در آن شفاف شود و فعالان در دستگاه های اداری بتوانند در جریان کاری خود
 ترفیع برآورنده ی عملکرد خود را دریافت کنند. مدیران مسئول باید به ضرورت اجرای
 اقتصاد مقاومتی باور داشته باشند.

پیام های استخراج شده از محور «خ» در ارتباط با ایده شماره شش

- خ- ۱: برنامه ریزی برای شناخت نیازهای بخش تولید و تلاش در مورد تأمین قطعات و
 لوازم مورد نیاز بنگاه ها،
 خ- ۲: اجرای سیاست واگذاری درصدی از سهام بنگاه های تولیدی به کارکنان با هدف
 ایجاد انگیزه برای جلب مشارکت آنها در بالابردن میزان استفاده از ظرفیت های تولید.

پیامهای استخراج شده از محور «ذ» در ارتباط با ایده شماره شش

- ذ- ۲: مدیریت مصرف با هدف تأمین حداقل مصرف مورد نیاز تمام آحاد مردم.

ایده شماره هفت: نهادینه کردن فرهنگ استقامت و جهاد اقتصادی

ارتباط مفهومی بین این این ایده و محورهای اقتصاد مقاومتی (ضوابط)

ر: تقویت روحیه ی خودباوری و خوداتکایی.

پیام های استخراج شده از محور «ر» در ارتباط با ایده شماره هفت

- ر- ۱: جهت دهی به رسانه ها، به ویژه صدا و سیما، در راستای سالم سازی فضای عمومی،
 گسترش فرهنگ استقامت و خودباوری و اطلاع رسانی صحیح و به موقع به مردم.

ایده شماره هشت: سلامت، امنیت و اقتصاد.

ارتباط مفهومی بین این این ایده و محورهای اقتصاد مقاومتی (ضوابط)

ج: سلامت اقتصادی

پیام های استخراج شده از محور «ج» در ارتباط با ایده شماره هشت

- ج- ۱: اطلاع رسانی در مورد استانداردهای مصرف محصولات ایرانی در چارچوبی واقع بینانه،

- ج-۲:** شفاف سازی عملیات دولتی به وضعی که نشان داده شود درجه ی ائتلاف منابع در بخش دولتی چقدر است و تلاش برای کاهش این وضعیت نابهنه ی موجود. در این راستا مبارزه با انحصار و تبعیض ضرورت دارد،
- ج-۳:** سالم سازی اجرایی فعالیت های بخش دولتی و نمایش شفاف روند افزایش سلامت، صرفه جویی، تقویت وجدان کاری، انضباط اجتماعی و درست کاری در این بخش،
- ج-۴:** استفاده از مکانیزم های نظارتی شفاف و سالم برای ردیابی زود هنگام موارد فساد و سوءاستفاده ی مالی در فعالیت های اقتصادی.

ایده شماره نه: بهره مندی عادلانه سهم عوامل از زنجیره ی تولید - مصرف

ارتباط مفهومی بین این ایده و محورهای اقتصاد مقاومتی (ضوابط)

پ: اصلاح زمینه ی فعالیت فعالان اقتصادی

پیام های استخراج شده از محور «پ» در ارتباط با ایده شماره نه

- پ-۴:** فعال سازی بازار سرمایه ی داخلی کشور برای تأمین مالی بنگاه های اقتصادی کارآمد و سرمایه گذاری های خطرپذیر،
- پ-۷:** شفاف سازی ارزش افزوده ی هر یک از فعالان در فرآیندهای اقتصادی با هدف حصول اطمینان از سهم بری عادلانه ی متکی به ارزش افزوده در زنجیره ی تولید تا مصرف.

ایده شماره ده: کاهش حداکثری اتکاء بودجه و تراز تجاری به درآمدهای نفتی

ارتباط مفهومی بین این ایده و محورهای اقتصاد مقاومتی (ضوابط)

پ: اصلاح زمینه ی فعالیت فعالان اقتصادی،

پ: توانمندسازی و افزایش کارآیی مدیریت و نظام اداری.

پیام های استخراج شده از محور «پ» در ارتباط با ایده شماره ده

- پ-۸:** کاهش حداکثری ارتباط اقتصاد کشور با ارز و درآمدهای نفتی،
- پ-۹:** پرهیز از ایجاد درآمدهای بودجه ای متکی به محدود کردن امکانات و فعالیت های بخش خصوصی،
- پ-۱۰:** بهینه سازی و کارآمدسازی دولت با هدف سرعت بخشیدن به فعالیت های اقتصادی مؤثر بر افزایش مقاومت ملی با هدف کاهش بار مالی فعالیت های دولت به طور

جهادی در چارچوب کوچک کردن دولت با استفاده از مکانیزم کاهش بار مالیاتی همراه با افزایش واگذاری فعالیت های اقتصادی به بخش های غیردولتی،
 پ- ۱۱: جلوگیری از اجحاف دولت و بخش عمومی به آحاد جامعه با توسل به دلایلی مانند تأمین مالی بودجهای، آزادسازی قیمت ها، منطقی کردن قیمت ها و امثال آن،
 پ- ۱۲: هماهنگ سازی تمام سیاست های اقتصادی با هدف ثبات در سطح کلان اقتصاد ملی.

۱۰-۳-۲- پیام های استخراج شده از محور «ب» در ارتباط با ایده شماره ده

ب- ۱: شفاف سازی ماهوی روش های گزینش مدیران کشور در دستگاه های اجرایی،
 ب- ۲: ارزیابی شفاف کارآیی مدیران بخش عمومی کشور و مقایسه ی آن با مدیران مشابه بخش خصوصی و مدیران مشابه دوره های پیش از خود،
 ب- ۳: تغییر در نگرش به برنامه ریزی با اجرایی کردن نظام برنامه ریزی غلطان،
 ب- ۴: اصلاح نظام اداری کشور به ترتیبی که عوامل برانگیزنده ی افزایش کارآیی و توانمندی در آن شفاف شود و فعالان در دستگاه های اداری بتوانند در جریان کاری خود ترفیع برآورنده ی عملکرد خود را دریافت کنند. مدیران مسئول باید به ضرورت اجرای اقتصاد مقاومتی باور داشته باشند.

ایده شماره یازده: تکیه بر مسئولیت و مدیریت قوه ی مجریه با هماهنگی و همراهی سایر قوا

ارتباط مفهومی بین این این ایده و محورهای اقتصاد مقاومتی (ضوابط)

الف: حفظ ماهیت و هویت اقتصاد.

پیام های استخراج شده از محور «الف» در ارتباط با ایده شماره یازده

الف- ۱: ساماندهی به یک الگوی مفهومی شفاف و اجرایی برای مدیریت اقتصاد کشور بر اساس ضوابط قانون اساسی و اسناد بالادستی،
 الف- ۲: متکی کردن قوانین برنامه ای کشور بر اساس این برنامه،
 الف- ۳: تشکیل پایگاه مرکزی اقتصاد مقاومتی و جهاد اقتصادی در دولت با هدف هماهنگ سازی و بسیج همه ی امکانات کشور برای اجرای سریع سیاست های کلی و برنامه های اقتصادی، از جمله سیاست های مذکور، تصمیم سازی و تصمیم گیری و جلب اعتماد، همراهی و همدلی عموم جامعه برای مقابله با تهدیدات و طراحی برنامه های اضطراری برای مقابله با حوادث ناشی از گسترش تحریم در قالب طراحی الگوی اقتصاد مقاومتی و جهاد اقتصادی.

ایده شماره دوازده: مبارزه با تورم

ارتباط مفهومی بین این ایده و محورهای اقتصاد مقاومتی (ضوابط)

پ: اصلاح زمینه‌ی فعالیت فعالان اقتصادی

پیام‌های استخراج شده از محور «پ» در ارتباط با ایده شماره دوازده

- پ-۱: تدوین سیاست پولی متکی به کنترل تورم و حفظ ارزش واقعی پول ملی، و تعهد مقام پولی به اجرایی کردن این سیاست،
- پ-۳: پرهیز از افزایش قیمت کالاها و خدماتی که دولت یا بخش عمومی قادر است در قیمت آنها مداخله کند،
- پ-۱۲: هماهنگ‌سازی تمام سیاست‌های اقتصادی با هدف ایجاد ثبات در سطح کلان اقتصاد ملی.

ایده شماره سیزده: نظارت

ارتباط مفهومی بین این ایده و محورهای اقتصاد مقاومتی (ضوابط)

الف: حفظ ماهیت و هویت اقتصاد

پیام‌های استخراج شده از محور «الف» در ارتباط با ایده شماره سیزده

- الف-۱: ساماندهی به یک الگوی مفهومی شفاف و اجرایی برای مدیریت اقتصاد کشور بر اساس ضوابط قانون اساسی و اسناد بالادستی،
- الف-۲: متکی کردن قوانین برنامه‌ای کشور بر اساس این برنامه،
- الف-۳: تشکیل پایگاه مرکزی اقتصاد مقاومتی و جهاد اقتصادی در دولت با هدف هماهنگ‌سازی و بسیج همه‌ی امکانات کشور برای اجرای سریع سیاست‌های کلی و برنامه‌های اقتصادی، از جمله سیاست‌های مذکور، تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری و جلب اعتماد، همراهی و همدلی عموم جامعه برای مقابله با تهدیدات و طراحی برنامه‌های اضطراری برای مقابله با حوادث ناشی از گسترش تحریم در قالب طراحی الگوی اقتصاد مقاومتی و جهاد اقتصادی.

ایده شماره چهارده: تقویت جایگاه تولید داخلی

ارتباط مفهومی بین این ایده و محورهای اقتصاد مقاومتی (ضوابط)

ت: احترام به محصولات ساخت داخل

پیام های استخراج شده از محور «ت» در ارتباط با ایده شماره چهارده

- ت-۱: ایجاد شبکه ی اطلاع رسانی عمومی برای معرفی محصولات ایرانی که از نظر ارزش (کیفی و کمی) با محصولات مشابه خارجی رقابت می کنند،
- ت-۲: ملزم کردن بخش عمومی به استفاده ی بهینه از محصولات ایرانی و جایگزین کردن حداکثری محصولات ایرانی به جای محصولات خارجی،
- ت-۳: فرهنگ سازی برای ارزش گذاری بر محصولات ایرانی،
- ت-۴: ایجاد مکانیزم های جایگزینی در مورد اقلام مصرفی و واسطه ای خارجی با شرط پایین نیامدن کارآیی.

ایده شماره پانزده: تقویت سرمایه ی انسانی

ارتباط مفهومی بین این ایده و محورهای اقتصاد مقاومتی (ضوابط)

ح: تقویت توانمندی و بازدهی نیروی کار

پیام های استخراج شده از محور «ح» در ارتباط با ایده شماره پانزده

- ح-۱: ایجاد یک شبکه اطلاع رسانی شفاف در مورد بازدهی نیروی کار در ایران در مقایسه با جهان و استفاده از این شبکه برای ثبت بازدهی نیروی کار ایرانی در تمام سطوح،
- ح-۲: ایجاد امکان حضور نیروی کار در شبکه های ارائه ی خدمات فنی به مجموعه ای از بنگاه های تولیدی،
- ح-۳: برنامه ریزی برای بازآموزی نیروی کار و برگشت این نیرو به بخش های تولیدی کشور.

نگاهی به مطالب فوق نشان می دهد که در مواردی ایده های اولیه مطالبی دارد که در بعضی دیگر از ایده ها نیز قابل ردیابی است. به این ترتیب لازم است سیاست های کلی چنان تدوین شود که از تکرار مطالب جلوگیری گردد و مطالب به شفافترین شکل ممکن دسته بندی شود. در هر صورت از ۱۵ مورد ایده ی اولیه، ۴ مورد ایده ی جدید است (ایده های ۱۲، ۱۳، ۱۴ و ۱۵) که در نفس خود برخی از ابعاد اقتصاد مقاومتی را پوشش می دهد. به روشنی دیده می شود که بعضی از ایده ها، ابعادی از چند محور اقتصاد مقاومتی را دربر گرفته اند. در مواردی هم یک ایده، مطلب مشابهی از یک یا چند محور را به صورت تکراری در خود دارد. با این اوصاف، در سند حاضر تلاش شده است که محورهای نظری اقتصاد مقاومتی مبنای سیاست گذاری باشد تا از تکرار مطالب در بندهای سیاست های کلی خودداری شود.